

NMCD NÁRODNÉ MONITOROVACIE CENTRUM PRE DROGY

ANALÝZA ŠTATISTICKÝCH SÚVISLOSTÍ UŽÍVANIA NÁVYKOVÝCH LÁTOK A HAZARDNÉHO HRANIA V ZISTENIACH POPULAČNÉHO PRIESKUMU NÁRODNÉHO MONITOROVACIEHO CENTRA PRE DROGY (ĎALEJ LEN "NMCD") GPS 2020

Autor: Ing. Jozef Rešovský

Národné monitorovacie centrum pre drogy povoľuje kopírovanie, sťahovanie a tlačenie obsahu tohto dokumentu pre vlastnú potrebu. Časti publikácie alebo dáta v nej obsiahnuté môžete použiť vo vlastných textoch, prezentáciách, blogoch, webstránkach alebo podkladoch na výučbu za predpokladu, že dielo vhodnou formou informuje o ich zdroji.

V prípade záujmu o komerčné využitie tejto publikácie, jej častí alebo dát v nej obsiahnutých, alebo o práva súvisiace s prekladom, kontaktujte prosím Národné monitorovacie centrum pre drogy prostredníctvom e-mailovej adresy terezia.weinerova@health.gov.sk

1. UŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK

Analýzu premenných a vzťahov medzi návykovými látkami a hazardným hraním sme v tomto stručnom pohľade zúžili na skúmanie vybraných premenných charakterizujúcich užívanie návykových látok a hazardného hrania, kde sme použili dve škály pre odhad výskytu problémového hráčstva v populácii –Lie/bet (Johnson et al., 1997) a Problem GamblingSeverity Index (PGSI) (Currie et al., 2010, Currie et al., 2013,Holtgraves, 2009).

1.1. Vybrané premenné charakterizujúce užívanie návykových látok

- **FD – Fagerströmov dotazník závislosti na nikotíne**, syntetická premenná ako konštrukt odpovedí z viacerých otázok ohľadom fajčenia (Uved'te, prosím, koľko cigariet zvyčajne vyfajčíte denne?, Ako neskoro po prebudení si zapálite prvú cigaretu?, Je pre vás ťažké nefajčiť tam, kde nie je fajčenie dovolené?, Ktorá cigareta by vám vyslovene chýbala?, Fajčíte častejšie predpoludním?)

Podľa FD skóre je v skúmanej populácii 15 – 64 ročných je 22,7 % stredne silne závislých na nikotína a ďalších 58,6 % silne a veľmi silne závislých, medzi mužmi je to 64,6 % a medzi ženami 47,5 %. Vo vekovej kategórii 15 – 34 ročných je 26,3 % stredne silne závislých na nikotíne a ďalších 48,7 % silne a veľmi silne závislých, medzi 35 – 64 ročnými sú tie isté parametre Fagerströmova dotazníka zastúpené 48,7 % a 64,6 5 %.

V nasledujúcich tabuľkách č.1 – č.3. sú uvedené distribúcie nikotínovej závislosti merané Fagerströmovým dotazníkom podľa analyzovaných premenných uvedených v príslušnom názve tabuľky. Môžeme konštatovať :

- vyšší podiel respondentov so silnou a veľmi silnou závislosťou je u fajčiarov :
 - so základným a stredoškolským vzdelaním bez maturity
 - medzi rozvedenými a ovdovenými
 - medzi ľuďmi, ktorí nie sú nábožensky veriaci

Tab.č. 1. Distribúcia nikotínovej závislosti meraná Fagerströmovým dotazníkom podľa vzdelania

			FD2_Fagerstremov dotaznik-skóre skala3			Total
			Žiadna, alebo veľmi malá závislosť na nikotíne	Stredne silná závislosť na nikotíne	Silná a veľmi silná závislosť na nikotíne	
DEM8. Najvyššie ukončené vzdelanie	základné	Count	36 16,9%	37 17,4%	140 65,7%	213 100,0%
	stredné bez maturity	Count	68 14,7%	109 23,5%	287 61,9%	464 100,0%
	stredoškolské s maturitou	Count	96 21,3%	113 25,1%	242 53,7%	451 100,0%
	vysokoškolské	Count	42 25,1%	35 21,0%	90 53,9%	167 100,0%
Total		Count	242 18,7%	294 22,7%	759 58,6%	1295 100,0%

Tab.č. 2. Distribúcia nikotínovej závislosti meraná Fagerströmovým dotazníkom podľa rodinného stavu

			FD2_Fagerstremov dotaznik-skóre skala3			Total
			Žiadna, alebo veľmi malá závislosť na nikotíne	Stredne silná závislosť na nikotíne	Silná a veľmi silná závislosť na nikotíne	
DEM10. Aký je Váš rodinný stav?	slobodný (á)	Count	98 23,3%	103 24,5%	219 52,1%	420 100,0%
	ženatý (vydatá)	Count	126 18,8%	155 23,1%	389 58,1%	670 100,0%
	rozvedený (rozvedená)	Count	15 8,9%	29 17,3%	124 73,8%	168 100,0%
	ovdovený (ovdovená)	Count	3 8,1%	7 18,9%	27 73,0%	37 100,0%
Total		Count	242 18,7%	294 22,7%	759 58,6%	1295 100,0%

Tab.č. 3. Distribúcia nikotínovej závislosti meraná Fagerströmovým dotazníkom podľa vzťahu k viere

			FD2_Fagerstromov dotaznik-skóre skala3			Total
			Žiadna, alebo veľmi malá závislosť na nikotíne	Stredne silná závislosť na nikotíne	Silná a veľmi silná závislosť na nikotíne	
DEM11. Ste nábožensky veriaci?	nie	Count	95 15,9%	127 21,3%	374 62,8%	596 100,0%
	áno	Count	147 21,0%	167 23,9%	385 55,1%	699 100,0%
Total		Count	242 18,7%	294 22,7%	759 58,6%	1295 100,0%

- **Ako často pijete nejaký alkoholický nápoj (otázka č. A3)**

V nasledujúcich tabuľkách č.4 – č.8. sú uvedené distribúcie frekvencie pitia alkoholických nápojov podľa analyzovaných premenných uvedených v príslušnom názve tabuľky. Môžeme konštatovať :

- vyšší podiel respondentov s vyššou frekvenciou pitia je u konzumentov :
 - o vo vyššej vekovej kategórii
 - o mužského pohlavia
 - o so stredoškolským vzdelaním bez maturity
 - o ktorí sú rozvedení
 - o medzi ľuďmi, ktorí nie sú nábožensky veriaci

Tab.č. 4. Distribúcia frekvencie pitia alkoholických nápojov podľa vekovej kategórie

			A3. Ako často pijete nejaký alkoholický nápoj?						
			4 x týždenne alebo častejšie	2-3x týždenne	1 x týždenne	2-3x za mesiac	raz mesačne alebo menej často ako raz mesačne	vôbec nepijem	
Vek_kat_15 -34 a 35-65	vek 15 - 34	Count	49 3,8%	178 13,8%	243 18,9%	301 23,4%	408 31,7%	107 8,3%	1286 100,0%
	vek 35 - 65	Count	196 8,7%	368 16,4%	348 15,5%	429 19,1%	666 29,7%	236 10,5%	2243 100,0%
Total		Count	245 6,9%	546 15,5%	591 16,7%	730 20,7%	1074 30,4%	343 9,7%	3529 100,0%

Tab.č. 5. Distribúcia frekvencie pitia alkoholických nápojov podľa pohlavia

			A3. Ako často pijete nejaký alkoholický nápoj?						
			4 x týždenne alebo častejšie	2-3x týždenne	1 x týždenne	2-3x za mesiac	raz mesačne alebo menej často ako raz mesačne	vôbec nepijem	
DEM5. Pohlavie	Muž	Count	209	424	372	337	381	135	1858
			11,2%	22,8%	20,0%	18,1%	20,5%	7,3%	100,0%
	Žena	Count	36	122	219	393	693	208	1671
			2,2%	7,3%	13,1%	23,5%	41,5%	12,4%	100,0%
Total		Count	245	546	591	730	1074	343	3529
			6,9%	15,5%	16,7%	20,7%	30,4%	9,7%	100,0%

Tab.č.6. Distribúcia frekvencie pitia alkoholických nápojov podľa vzdelania

			A3. Ako často pijete nejaký alkoholický nápoj?							
			4 x týždenne alebo častejšie	2-3x týždenne	1 x týždenne	2-3x za mesiac	raz mesačne alebo menej často ako raz mesačne	vôbec nepijem		
DEM8. Najvyššie ukončené vzdelanie	základné	Count	50 9,6%	67 12,8%	86 16,4%	101 19,3%	160 30,6%	59 11,3%	523 100,0%	
	stredné bez maturity	Count	103 10,0%	198 19,2%	168 16,3%	192 18,6%	263 25,5%	107 10,4%	1031 100,0%	
	stredoškolské s maturitou	Count	70 5,3%	209 15,7%	234 17,6%	284 21,4%	416 31,3%	115 8,7%	1328 100,0%	
	vysokoškolské	Count	22 3,4%	72 11,1%	103 15,9%	153 23,6%	235 36,3%	62 9,6%	647 100,0%	
	Total		Count	245 6,9%	546 15,5%	591 16,7%	730 20,7%	1074 30,4%	343 9,7%	3529 100,0%

Tab.č.7. Distribúcia frekvencie pitia alkoholických nápojov podľa rodinného stavu

			A3. Ako často pijete nejaký alkoholický nápoj?						Total
			4 x týždenne alebo častejšie	2-3x týždenne	1 x týždenne	2-3x za mesiac	raz mesačne alebo menej často ako raz mesačne	vôbec nepijem	
DEM11. Ste nábožensky veriaci?	nie	Count	121 9,6%	239 19,0%	241 19,1%	228 18,1%	315 25,0%	117 9,3%	1261 100,0%
	áno	Count	124 5,5%	307 13,5%	350 15,4%	502 22,1%	759 33,5%	226 10,0%	2268 100,0%
Total		Count	245 6,9%	546 15,5%	591 16,7%	730 20,7%	1074 30,4%	343 9,7%	3529 100,0%

Tab.č.8. Distribúcia frekvencie pitia alkoholických nápojov podľa vzťahu k viere

			A3. Ako často pijete nejaký alkoholický nápoj?						Total
			4 x týždenne alebo častejšie	2-3x týždenne	1 x týždenne	2-3x za mesiac	raz mesačne alebo menej často ako raz mesačne	vôbec nepijem	
DEM11. Ste nábožensky veriaci?	nie	Count	121 9,6%	239 19,0%	241 19,1%	228 18,1%	315 25,0%	117 9,3%	1261 100,0%
	áno	Count	124 5,5%	307 13,5%	350 15,4%	502 22,1%	759 33,5%	226 10,0%	2268 100,0%
Total		Count	245 6,9%	546 15,5%	591 16,7%	730 20,7%	1074 30,4%	343 9,7%	3529 100,0%

- **Ktoré z nasledujúcich pocitov alebo stavov ste už zažili?** (otázka č. AC1)

V skúmanej populácii 15 – 64 ročných 27,4 % respondentov zažili už niekedy pocit, že je načase obmedziť svoje pitie – nie nutne prestať piť, ale určite piť menej, 30,3 % sa už niekedy hnevali, že ich ľudia kritizujú za pitie. Pocit viny, alebo sa cítili zle a trápilo ich svedomie pre ich pitie zažilo 24,3 % a 17,8 % si museli niektoré ráno vypiť na upokojenie nervov, alebo prekonanie zlých pocitov po pití ako sú potenie, tras rúk či tzv. „opica“ .

- **Vyskúšali ste niekedy Vy sám/sama (drogy, otázka č. PL2)**

V nasledujúcich tabuľkách č.9 – č.12. sú uvedené distribúcie sumárneho užitia drog podľa analyzovaných premenných uvedených v príslušnom názve tabuľky. Môžeme konštatovať :

- vyšší podiel respondentov užitia jednej, či viacerých drog je u konzumentov :
 - o v nižšej vekovej kategórii

- mužského pohlavia
- ktorí sú slobodní, resp. rozvedení
- medzi ľuďmi, ktorí nie sú nábožensky veriaci

Tab.č. 9. Distribúcia užívania drog podľa vekovej kategórie

			PL2			Total
			neužil žiadnu drogu	užil jeden druh drogy	užil viacero druhov drogy	
Vek_kat_15-34 a vek 15 - 34	Count		1155	290	160	1605
			72,0%	18,1%	10,0%	100,0%
vek 35 - 65	Count		2116	227	91	2434
			86,9%	9,3%	3,7%	100,0%
Total		Count	3271	517	251	4039
			81,0%	12,8%	6,2%	100,0%

Tab.č. 10. Distribúcia užívania drog podľa pohlavia

			PL2			Total
			neužil žiadnu drogu	užil jeden druh drogy	užil viacero druhov drogy	
DEM5. Pohlavie	Muž	Count	1491	339	206	2036
			73,2%	16,7%	10,1%	100,0%
	Žena	Count	1780	178	45	2003
			88,9%	8,9%	2,2%	100,0%
Total		Count	3271	517	251	4039
			81,0%	12,8%	6,2%	100,0%

Tab.č. 11. Distribúcia užívania drog podľa rodinného stavu

			PL2			Total
			neužil žiadnu drogu	užil jeden druh drogy	užil viacero druhov drogy	
DEM10. Aký je Váš rodinný stav?	slobodný (á)	Count	1003	261	159	1423
			70,5%	18,3%	11,2%	100,0%
	ženatý (vydatá)	Count	1874	189	58	2121
			88,4%	8,9%	2,7%	100,0%
	rozvedený (rozvedená)	Count	290	59	32	381
			76,1%	15,5%	8,4%	100,0%
	ovdovený (ovdovená)	Count	104	8	2	114
			91,2%	7,0%	1,8%	100,0%
Total		Count	3271	517	251	4039
			81,0%	12,8%	6,2%	100,0%

Tab.č. 12. Distribúcia užívania drog podľa vzťahu k viere

			PL2			Total
			neužil žiadnu drogu	užil jeden druh drogy	užil viacero druhov drogy	
DEM11. Ste nábožensky veriaci?	nie	Count	1001	253	166	1420
			70,5%	17,8%	11,7%	100,0%
	áno	Count	2270	264	85	2619
			86,7%	10,1%	3,2%	100,0%
Total		Count	3271	517	251	4039
			81,0%	12,8%	6,2%	100,0%

1.2. Škály pre odhad výskytu problémového hráčstva v populácii –Lie/bet a Problem GamblingSeverity Index (PGSI)

- **Škála Lie/bet** je zložená z dvoch otázok („Cítili niekedy v priebehu posledných 12 mesiacov potrebu stavať viac a viac peňazí?“ a „Museli ste v priebehu posledných 12 mesiacov niekedy klamať ľuďom, ktorí sú pre vás dôležití, o tom ako veľa hráte hazardné hry alebo stávkujete?“), kde jedna kladná odpoveď na jednu z otázok sa pokladá za riziko problémového hrania a kladná odpoveď na obidve otázky naznačuje vysoké riziko problémového hrania.

V nasledujúcich tabuľkách č.13 – č.15. sú uvedené distribúcie problémového hráčstva merané škálou Lie/Bet podľa analyzovaných premenných uvedených v príslušnom názve tabuľky. Môžeme konštatovať :

- vyšší podiel respondentov s rizikom problémového hráčstva podľa škály Lie/Bet je u konzumentov :
 - o mužského pohlavia
 - o ktorí sú rozvedení
 - o medzi ľuďmi, ktorí nie sú nábožensky veriaci

Tab.č. 13. Distribúcia škály Lie/Bet podľa pohlavia

			Lie/Bet skóre			Total	
			žiadne riziko	nižšie riziko	vyššie riziko		
DEM5. Pohlavie	Muž	Count	1885	83	68	2036	
			92,6%	4,1%	3,3%	100,0%	
	Žena	Count	1977	22	4	2003	
			98,7%	1,1%	,2%	100,0%	
Total			Count	3862	105	72	4039
				95,6%	2,6%	1,8%	100,0%

Tab.č. 14. Distribúcia škály Lie/Bet podľa rodinného stavu

			Lie/Bet skóre			Total
			žiadne riziko	nižšie riziko	vyššie riziko	
DEM10. Aký je Váš rodinný stav?	slobodný (á)	Count	1346	50	27	1423
			94,6%	3,5%	1,9%	100,0%
	ženatý (vydatá)	Count	2054	39	28	2121
			96,8%	1,8%	1,3%	100,0%
	rozvedený (rozvedená)	Count	350	15	16	381
			91,9%	3,9%	4,2%	100,0%
	ovdovený (ovdovená)	Count	112	1	1	114
			98,2%	,9%	,9%	100,0%
Total		Count	3862	105	72	4039
			95,6%	2,6%	1,8%	100,0%

Tab.č. 15. Distribúcia škály Lie/Bet podľa vzťahu k viere

			Lie/Bet skóre			Total	
			žiadne riziko	nižšie riziko	vyššie riziko		
DEM11. Ste nábožensky veriaci?	nie	Count	1316	56	48	1420	
			92,7%	3,9%	3,4%	100,0%	
	áno	Count	2546	49	24	2619	
			97,2%	1,9%	,9%	100,0%	
Total			Count	3862	105	72	4039
				95,6%	2,6%	1,8%	100,0%

- **Škála PGSI** je konštruktom deviatich otázok¹, kde celkové skóre 0 znamená neproblémové hranie, 1-2 malú úroveň problémov, 3-7 strednú úroveň problémov s niektorými negatívnymi dôsledkami a skóre 8 a viac znamená problémové hranie s negatívnymi dôsledkami a možnou stratou kontroly (kvôli nízkej početnosti sme pristúpili k zlúčeniu posledných dvoch položiek)

¹ „Potrebujete hrať stále s väčšími sumami peňazí na dosiahnutie požadovaného vzrušenia? Ste nepokojný alebo podráždený pri pokúšaní sa o redukovanie či ukončenie hrania? Mali ste opakované neúspešné pokusy kontrolovať, redukovať či zastaviť hranie? Ste často zaujatý hraním (zaujatie pretrvávajúcimi myšlienkami o minulých hráčskych zážitkoch, o prekážkach alebo plánovaní ďalšieho hazardu, premýšľanie o spôsoboch, ako získať peniaze na hranie)? Hráte často, keď sa cítite sklúčený (bezradný, vinný, úzkostný, depresívny)? Po prehraní peňazí sa často ďalší deň vraciate vyrovnať straty? Klamete, aby ste zatajili rozsah hrania? Ohrozili ste alebo stratili dôležitý vzťah, prácu alebo študijné či kariérne príležitosti kvôli hraniu? Spoliehate sa na ostatných, že Vám poskytnú peniaze na zmiernenie zúfalej finančnej situácie spôsobenej hraním?“

V nasledujúcich tabuľkách č.16 – č.19. sú uvedené distribúcie problémového hráčstva merané škálou PGSI podľa analyzovaných premenných uvedených v príslušnom názve tabuľky. Môžeme konštatovať :

- vyšší podiel respondentov s rizikom problémového hráčstva podľa škály PGSI je u konzumentov:
 - o mužského pohlavia
 - o s nižším vzdelaním
 - o ktorí sú rozvedení
 - o medzi ľuďmi, ktorí nie sú nábožensky veriaci

Tab.č. 16. Distribúcia škály PGSI podľa pohlavia

			PGSI_skore			Total
			žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko	
DEM5. Pohlavie	Muž	Count	1713	254	69	2036
			84,1%	12,5%	3,4%	100,0%
	Žena	Count	1916	69	18	2003
			95,7%	3,4%	,9%	100,0%
Total		Count	3629	323	87	4039
			89,8%	8,0%	2,2%	100,0%

Tab.č. 17. Distribúcia škály PGSI podľa vzdelania

			PGSI_skore			Total
			žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko	
DEM8. Najvyššie ukončené vzdelanie	základné	Count	658	61	19	738
			89,2%	8,3%	2,6%	100,0%
	stredné bez maturity	Count	983	119	33	1135
			86,6%	10,5%	2,9%	100,0%
	stredoškolské s maturitou	Count	1340	107	25	1472
			91,0%	7,3%	1,7%	100,0%
	vysokoškolské	Count	648	36	10	694
			93,4%	5,2%	1,4%	100,0%
Total		Count	3629	323	87	4039
			89,8%	8,0%	2,2%	100,0%

Tab.č. 18. Distribúcia škály PGSI podľa rodinného stavu

		PGSI_skore			Total	
		žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko		
DEM10. Aký je Váš rodinný stav?	slobodný (á)	Count	1246	145	32	1423
			87,6%	10,2%	2,2%	100,0%
	ženatý (vydatá)	Count	1960	130	31	2121
			92,4%	6,1%	1,5%	100,0%
	rozvedený (rozvedená)	Count	315	43	23	381
			82,7%	11,3%	6,0%	100,0%
	ovdovený (ovdovená)	Count	108	5	1	114
			94,7%	4,4%	,9%	100,0%
Total	Count	3629	323	87	4039	
		89,8%	8,0%	2,2%	100,0%	

Tab.č. 19. Distribúcia škály PGSI podľa vzťahu k viere

			PGSI_skore			Total
			žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko	
DEM11. Ste nábožensky veriaci?	nie	Count	1210	154	56	1420
			85,2%	10,8%	3,9%	100,0%
	áno	Count	2419	169	31	2619
			92,4%	6,5%	1,2%	100,0%
Total		Count	3629	323	87	4039
			89,8%	8,0%	2,2%	100,0%

2. ŠTATISTICKÉ SÚVISLOSTI MEDZI VYBRANÝMI PREMENNÝMI CHARAKTERIZUJÚCICH UŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK A HAZARDNÝM HRANÍM

Vzťah medzi týmito premenými (ktoré sú buď obe ordinálne, alebo aspoň jedna z nich), ktoré čo sa týka štatistickej závislosti sú symetrické, budeme vyhodnocovať pomocou testovacej štatistiky χ kvadrát a vzhľadom na veľkosť súboru a skutočnosť, že premenné majú krátku meraciu stupnicu použijeme koeficient poradovej korelácie Gama, prípadne Cramerove V pre jednu premennú nominálnu (Kendall tau-b, Kendall tau-c a Spearmanho ρ), sa u týchto typov premených používajú pri menšom rozsahu súboru)²

² LADISLAV RABUŠIC, a kol.: *Štatistická analýza sociálnovedných dat (prostřednictvím SPSS)* Brno, Masarykova univerzita, 2019, 573 s. ISBN: 978-80-210-9247-1.

Analýza poskytuje prehľad väzieb premenných uvedených v časti 1.1 , teda premenných charakterizujúcich užívanie návykových látok s premennými popisujúcimi problémové hráčstvo. Keďže sa pohybujeme na pôde výskumu sociálnych javov, hodnoty týchto koeficientov nikdy nebudú príliš veľké, ale napriek tomu sme nútení používať pri ich interpretácii prijaté slovné hodnotenie, kde v tomto zmysle i malá korelácia pri nízkej hodnote hladiny významnosti môže znamenať a znamená podstatnú štatistickú súvislosť.

Tab.č. 19. Distribúcia škály Lie/Bet podľa miery závislosti na nikotíne

			Lie/Bet skóre			Total
			žiadne riziko	nižšie riziko	vyššie riziko	
FD2_Fagerstremov dotaznik-skóre	Žiadna, alebo veľmi malá závislosť na nikotíne	Count	239 98,8%	2 ,8%	1 ,4%	242 100,0%
	Stredne silná závislosť na nikotíne	Count	282 95,9%	9 3,1%	3 1,0%	294 100,0%
	Silná a veľmi silná závislosť na nikotíne	Count	675 88,9%	44 5,8%	40 5,3%	759 100,0%
Total		Count	1196 92,4%	55 4,2%	44 3,4%	1295 100,0%

Tab.č. 20. Distribúcia škály PGSI podľa miery závislosti na nikotíne

			PGSI_skore			Total
			žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko	
FD2_Fagerstremov dotaznik-skóre skala3	Žiadna, alebo veľmi malá závislosť na nikotíne	Count	224 92,6%	16 6,6%	2 ,8%	242 100,0%
	Stredne silná závislosť na nikotíne	Count	256 87,1%	31 10,5%	7 2,4%	294 100,0%
	Silná a veľmi silná závislosť na nikotíne	Count	592 78,0%	121 15,9%	46 6,1%	759 100,0%
Total		Count	1072 82,8%	168 13,0%	55 4,2%	1295 100,0%

Preukázala sa veľmi vysoko signifikantná štatistická súvislosť ($p = 0,000$) medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a závislosťou na nikotíne vyjadrenou Fagerstremovou škálou závislosti. V prvom prípade bola hodnota Gama = + 0,617, v druhom dosiahla hodnotu + 0,401, čo znamená kladnú a podľa Cohena veľkú, resp. strednú koreláciu. V oboch prípadoch, ako ukazujú tabuľky č.19. a č.20., môžeme pozorovať s rastom sily nikotínovej závislosti odpovedajúci rast rizika problémového hráčstva ako u škály Lie/Bet, tak PGSI.

Tab.č. 21. Distribúcia škály Lie/Bet podľa frekvencie pitia

			Lie/Bet skóre			Total
			žiadne riziko	nižšie riziko	vyššie riziko	
A3. Ako často pijete nejaký alkoholický nápoj?	4 x týždenne alebo častejšie	Count	211 86,1%	15 6,1%	19 7,8%	245 100,0%
	2-3x týždenne	Count	487 89,2%	31 5,7%	28 5,1%	546 100,0%
	1 x týždenne	Count	566 95,8%	17 2,9%	8 1,4%	591 100,0%
	2-3x za mesiac	Count	702 96,2%	19 2,6%	9 1,2%	730 100,0%
	raz mesačne alebo menej často ako raz mesačne	Count	1056 98,3%	12 1,1%	6 ,6%	1074 100,0%
	vôbec nepijem	Count	333 97,1%	9 2,6%	1 ,3%	343 100,0%
Total			3355 95,1%	103 2,9%	71 2,0%	3529 100,0%

Tab.č. 22. Distribúcia škály PGSI podľa frekvencie pitia

			PGSI_skóre			Total
			žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko	
A3. Ako často pijete nejaký alkoholický nápoj?	4 x týždenne alebo častejšie	Count	178 72,7%	42 17,1%	25 10,2%	245 100,0%
	2-3x týždenne	Count	442 81,0%	83 15,2%	21 3,8%	546 100,0%
	1 x týždenne	Count	520 88,0%	63 10,7%	8 1,4%	591 100,0%
	2-3x za mesiac	Count	655 89,7%	62 8,5%	13 1,8%	730 100,0%
	raz mesačne alebo menej často ako raz mesačne	Count	1018 94,8%	46 4,3%	10 ,9%	1074 100,0%
	vôbec nepijem	Count	322 93,9%	16 4,7%	5 1,5%	343 100,0%
Total			3135 88,8%	312 8,8%	82 2,3%	3529 100,0%

Preukázala sa veľmi vysoko významná štatistická súvislosť ($p = 0,000$) medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a frekvenciou pitia. V prvom prípade bola hodnota Gama = - 0,466, v druhom dosiahla hodnotu - 0,397, čo znamená nepriamu a podľa Cohena stredne silnú koreláciu. V oboch prípadoch, ako ukazujú tabuľky č.21. a č.22., môžeme pozorovať rastúcu mieru rizika problémového hráčstva ako u škály Lie/Bet, tak PGSI s rastom frekvencie pitia.

Tab.č. 23. Distribúcia škály Lie/Bet podľa AC1(potreba piť menej)

			Lie/Bet skóre			Total
			žiadne riziko	nižšie riziko	vyššie riziko	
AC1. Ktoré z nasledujúcich pocitov alebo stavov ste už zažili? - Mali ste už niekedy pocit, že je načas obmedziť svoje pitie – nie nutne prestať piť, ale určite piť menej	NE	Count	248 89,2%	12 4,3%	18 6,5%	278 100,0%
	ANO	Count	82 78,1%	12 11,4%	11 10,5%	105 100,0%
Total		Count	330 86,2%	24 6,3%	29 7,6%	383 100,0%

Tab.č. 24. Distribúcia škály PGSI podľa AC1(potreba piť menej)

			PGSI_skore			Total	
			žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko		
AC1. Ktoré z nasledujúcich pocitov alebo stavov ste už zažili? - Mali ste už niekedy pocit, že je načase obmedziť svoje pitie – nie nutne prestať piť, ale určite piť menej	NE	Count	208 74,8%	56 20,1%	14 5,0%	278 100,0%	
	ANO	Count	74 70,5%	14 13,3%	17 16,2%	105 100,0%	
Total			Count	282 73,6%	70 18,3%	31 8,1%	383 100,0%

Preukázala sa signifikantná, resp. veľmi vysoká signifikantná štatistická súvislosť ($p = 0,011$, resp. $p = 0,001$) medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a pocitom, že je potrebné obmedziť pitie. V prvom prípade bola hodnota Cramerovho $V = + 0,152$, v druhom dosiahla hodnotu $+ 0,19$, čo znamená priamu a podľa Cohena malú koreláciu. V oboch prípadoch, ako ukazujú tabuľky č.23. a č.24., môžeme pozorovať, že pocit nutnosti obmedzenia pitia významne súvisí s vyšou mierou rizika (10,5 % oproti 6,5 %) u škály Lie/Bet, resp. vysokou mierou rizika problémového hráčstva u PGSI (16,2 % oproti 5,0 %).

Tab.č. 25. Distribúcia škály Lie/Bet podľa AC1(hnev za kritiku od ľudí za pitie)

			Lie/Bet skóre			Total
			žiadne riziko	nižšie riziko	vyššie riziko	
AC1. Ktoré z nasledujúcich pocitov alebo stavov ste už zažili? - Hnevali ste sa niekedy, že Vás ľudia kritizujú za Vaše pitie	NE	Count	239 89,5%	14 5,2%	14 5,2%	267 100,0%
	ANO	Count	91 78,4%	10 8,6%	15 12,9%	116 100,0%
Total		Count	330 86,2%	24 6,3%	29 7,6%	383 100,0%

Tab.č. 26. Distribúcia škály PGSI podľa AC1(hnev za kritiku od ľudí za pitie)

			PGSI_skore			Total
			žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko	
AC1. Ktoré z nasledujúcich pocitov alebo stavov ste už zažili? - Hnevali ste sa niekedy, že Vás ľudia kritizujú za Vaše pitie	NE	Count	212 79,4%	41 15,4%	14 5,2%	267 100,0%
	ANO	Count	70 60,3%	29 25,0%	17 14,7%	116 100,0%
Total		Count	282 73,6%	70 18,3%	31 8,1%	383 100,0%

Preukázala sa vysoká, resp. veľmi vysoká signifikantná štatistická súvislosť ($p = 0,011$, resp. $p = 0,000$) medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a pocitom hnevu za kritiku od ľudí za pitie respondenta. V prvom prípade bola hodnota Gama = + 0,394, v druhom dosiahla hodnotu + 0,421, čo znamená priamu a podľa Cohena stredne silnú koreláciu. V oboch prípadoch, ako ukazujú tabuľky č.25. a č.26., môžeme pozorovať, že s pocitom hnevu za kritiku od ľudí rastie i riziko problémového hrania u škály Lie/Bet, resp. PGSI.

Tab.č. 27. Distribúcia škály PGSI podľa AC1(pocit viny za pitie)

			PGSI_skore			Total
			žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko	
AC1. Ktoré z nasledujúcich pocitov alebo stavov ste už zažili? - Mali ste niekedy pocit viny alebo sa cítili zle a trápilo Vás svedomie pre vaše pitie?	NE	Count	225 77,6%	46 15,9%	19 6,6%	290 100,0%
	ANO	Count	57 61,3%	24 25,8%	12 12,9%	93 100,0%
Total		Count	282 73,6%	70 18,3%	31 8,1%	383 100,0%

Nepreukázala sa súvislosť medzi pocitom viny za pitie a problémovým hraním podľa škály Lie/Bet, ale preukázala sa vysoká signifikantná štatistická súvislosť ($p = 0,007$) medzi distribúciou hodnôt premenných PGSI a pocitom viny za pitie respondenta. Hodnota Gama = + 0,351, čo znamená priamu a podľa Cohena stredne silnú koreláciu. Ako ukazuje tabuľka č.27. , môžeme pozorovať, že s pocitom viny za pitie rastie i riziko problémového hrania u škály PGSI.

Tab.č. 28. Distribúcia škály Lie/Bet podľa AC1(zlý pocit, potenie, trasenie rúk po “opici”)

			Lie/Bet skóre			Total
			žiadne riziko	nižšie riziko	vyššie riziko	
AC1. Ktoré z nasledujúcich pocitov alebo stavov ste už zažili? - Museli ste si niektoré ráno vypiť na upokojenie nervov alebo prekonanie zlých pocitov po pití ako sú potenie, tras rúk či tzv. „opica“?	NE	Count	278	17	20	315
			88,3%	5,4%	6,3%	100,0%
	ANO	Count	52	7	9	68
			76,5%	10,3%	13,2%	100,0%
Total		Count	330	24	29	383
			86,2%	6,3%	7,6%	100,0%

Tab.č. 29. Distribúcia škály PGSI podľa AC1(zlý pocit, potenie, trasenie rúk po “opici”)

			PGSI_skore			Total
			žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko	
AC1. Ktoré z nasledujúcich pocitov alebo stavov ste už zažili? - Museli ste si niektoré ráno vypit' na upokojenie nervov alebo prekonanie zlých pocitov po pití ako sú potenie, tras rúk či tzv. „opica“?	NE	Count	241	57	17	315
			76,5%	18,1%	5,4%	100,0%
	ANO	Count	41	13	14	68
			60,3%	19,1%	20,6%	100,0%
Total		Count	282	70	31	383
			73,6%	18,3%	8,1%	100,0%

Preukázala sa signifikantná, resp. veľmi vysoká signifikantná štatistická súvislosť ($p = 0,038$, resp. $p = 0,000$) medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a pocitom hnevu za kritiku od ľudí za pitie respondenta. V prvom prípade bola hodnota Gama = + 0,381, v druhom dosiahla hodnotu + 0,384, čo znamená priamu a podľa Cohena stredne silnú koreláciu. V oboch prípadoch, ako ukazujú tabuľky č.28. a č.29., môžeme pozorovať, že so stavmi po „opici“ súvisí i rast rizika problémového hľadania u škály Lie/Bet, resp. PGSI.

Tab.č. 30. Distribúcia škály Lie/Bet podľa celoživotného užívania drog(PL2)

			Lie/Bet skóre			Total
			žiadne riziko	nižšie riziko	vyššie riziko	
PL2_spolu_skala	neužil žiadnu drogu	Count	3192	56	23	3271
			97,6%	1,7%	,7%	100,0%
	užil jeden druh drogy	Count	473	21	23	517
			91,5%	4,1%	4,4%	100,0%
	užil viacero druhov drogy	Count	197	28	26	251
			78,5%	11,2%	10,4%	100,0%
Total		Count	3862	105	72	4039
			95,6%	2,6%	1,8%	100,0%

Tab.č. 31. Distribúcia škály PGSI podľa celoživotného užitia drog(PL2)

			PGSI_skore			Total
			žiadne riziko	nízke riziko až stredné riziko	vysoké riziko	
PL2_spolu_skala	neužil žiadnu drogu	Count	3062	176	33	3271
			93,6%	5,4%	1,0%	100,0%
	užil jeden druh drogy	Count	416	81	20	517
			80,5%	15,7%	3,9%	100,0%
	užil viacero druhov drogy	Count	151	66	34	251
			60,2%	26,3%	13,5%	100,0%
Total		Count	3629	323	87	4039
			89,8%	8,0%	2,2%	100,0%

Preukázala sa v oboch analyzovaných prípadoch veľmi vysoká signifikantná štatistická súvislosť ($p=0,000$) medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a celoživotným užitím drogy. V prvom prípade bola hodnota Gama = + 0,687, v druhom dosiahla hodnotu + 0,654, čo znamená priamu a podľa Cohena veľkú koreláciu. V oboch prípadoch, ako ukazujú tabuľky č.30. a č.31. sa s užitím drogy, resp. viacerých drog zvyšuje úmerne riziko problémového hrania u škály Lie/Bet, resp. PGSI.

Pri porovnaní rizika problémového hrania a užitia drogy v priebehu posledného roka a mesiaca sme narazili na limit malej početnosti rep. obsadenosti políčok kontingenčnej tabuľky, kde síce výsledky poukazovali na veľmi vysoko signifikantnú súvislosť medzi skúmanými položkami, ale naše tvrdenia by nemuseli mať oporu v skutočných dátach.

3. DISKUSIA A ZÁVER

Môžeme konštatovať, že :

- ✓ je vyšší podiel respondentov so silnou a veľmi silnou závislosťou u fajčiarov so základným a stredoškolským vzdelaním bez maturity, medzi rozvedenými a ovdovenými a medzi ľuďmi, ktorí nie sú nábožensky veriaci
- ✓ je vyšší podiel respondentov s vyššou frekvenciou pitia u konzumentov vo vyššej vekovej kategórii, mužského pohlavia, so stredoškolským vzdelaním bez maturity, u konzumentov ktorí sú rozvedení a medzi ľuďmi, ktorí nie sú nábožensky veriaci
- ✓ je vyšší podiel respondentov užitia jednej, či viacerých drog u konzumentov v nižšej vekovej kategórii, mužského pohlavia, ktorí sú slobodní, resp. rozvedení a medzi ľuďmi, ktorí nie sú nábožensky veriaci

- ✓ vyšší podiel respondentov s rizikom problémového hráčstva podľa škály Lie/Bet je u konzumentov mužského pohlavia, medzi respondentmi ktorí sú rozvedení a medzi ľuďmi, ktorí nie sú nábožensky veriaci
- ✓ preukázala sa veľmi vysoko signifikantná štatistická súvislosť medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a závislosťou na nikotíne vyjadrenou Fagerstromovou škálou závislosti. Môžeme pozorovať s rastom sily nikotínovej závislosti odpovedajúci rast rizika problémového hráčstva ako u škály Lie/Bet, tak PGSI
- ✓ preukázala sa veľmi vysoko signifikantná štatistická súvislosť medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a frekvenciou pitia. S rastom frekvencie pitia môžeme pozorovať rastúcu mieru rizika problémového hráčstva ako u škály Lie/Bet, tak PGSI
- ✓ preukázala sa signifikantná, resp. veľmi vysoká signifikantná štatistická súvislosť medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a pocitom, že je potrebné obmedziť pitie. Pocit nutnosti obmedzenia pitia významne súvisí s vyšou mierou rizika u škály Lie/Bet, resp. vysokou mierou rizika problémového hráčstva u PGSI
- ✓ preukázala sa vysoká, resp. veľmi vysoká signifikantná štatistická súvislosť medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a pocitom hnevu za kritiku od ľudí za pitie respondenta. S pocitom hnevu za kritiku od ľudí rastie i riziko problémového hrania u škály Lie/Bet, resp. PGSI
- ✓ nepreukázala sa súvislosť medzi pocitom viny za pitie a problémovým hraním podľa škály Lie/Bet, ale preukázala sa vysoká signifikantná štatistická súvislosť medzi distribúciou hodnôt premenných PGSI a pocitom viny za pitie respondenta. S pocitom viny za pitie rastie i riziko problémového hrania u škály PGSI
- ✓ preukázala sa signifikantná, resp. veľmi vysoká signifikantná štatistická súvislosť medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a pocitom hnevu za kritiku od ľudí za pitie respondenta. So stavmi po „opici“ súvisí i rast rizika problémového hrania u škály Lie/Bet, resp. PGSI
- ✓ preukázala sa veľmi vysoká signifikantná štatistická súvislosť medzi distribúciou hodnôt premenných Lie/Bet resp. PGSI a celoživotným užitím drogy. S užitím drogy, resp. viacerých drog sa zvyšuje úmerne riziko problémového hrania u škály Lie/Bet, resp. PGSI